

Manifest

Manifest Informatieprofessionals voor de Overheid

Informatie is van essentieel belang voor iedereen om zo volledig mogelijk te kunnen deelnemen aan de samenleving. Toegang tot informatie zien wij dan ook als een grondrecht. Als informatieprofessionals moeten wij ervoor zorgen dat informatie en kennis gecontroleerd kan worden uitgewisseld tussen mensen en organisaties die daar belang bij hebben. Het is onze taak voor iedereen de authentieke informatie met de bijbehorende context eenmalig correct vast te leggen en duurzaam toegankelijk te houden. Zo bouwen informatieprofessionals mee aan een inclusieve, welvarende en duurzame samenleving.

Grote groepen mensen hebben een informatieachterstand (denk bijvoorbeeld aan mensen die digitaal niet vaardig zijn, laaggeletterd zijn, een beperking hebben of de taal niet beheersen). Daarom is het noodzakelijk dat we informatiesystemen inrichten volgens principes die de mens en toekomstige generaties centraal stellen. In dit Manifest onderscheiden wij er vier:

- systemen moeten ten dienste staan van mensen;
- technologie moet voor iedereen bruikbaar zijn;
- ethiek gaat voor middelen en macht;
- de geest is belangrijker dan de letter van de wet.

Daarom verkiezen wij:

... aandacht voor de 'mens centraal' boven 'document centraal'

Naast de informatie zelf moeten mensen centraal staan, omdat zij met de informatie aan de slag gaan en hun toekomst er mede mee vormgeven. De mens is de belangrijkste factor in het vastleggen van informatie. Het is essentieel dat dit aan de bron goed gebeurt, ook als het gaat om informele informatiekanaalen (zoals sociale media en elektronische berichtendiensten), waarbij informatieprofessionals niet altijd rechtstreeks betrokken zijn. Informatieprofessionals helpen dan ook iedereen zo goed mogelijk digitaal fit te worden, dat wil zeggen digitaal vaardig en informatiegeletterd te zijn. De technische voorzieningen die daarbij ondersteunen moeten dan ook ten dienste staan van de mens.

...aandacht voor de toepassing van technieken die iedereen kan inzetten boven technologie zelf

Informatietechnologie moet gebruiksvriendelijk zijn, omdat iedereen zoveel mogelijk zelfstandig moet kunnen handelen. Voorzieningen moeten dit ondersteunen, 'plug & play'. Dat houdt in dat voorzieningen zijn ontworpen vanuit de mensen die ze gebruiken: slimme middelen die je helpen in het proces, en geen afgedwongen en voorgeschreven taken binnen vaste processen. Geen vooraf opgelegde indexen, maar systemen die de workflow van individuele mensen volgen en informatie helpen vastleggen en doorzoekbaar maken én houden. Met als uitgangspunt: welke informatiebehoefte is straks nodig.

... aandacht voor ethische dilemma's boven middelen en macht

Als we de mens en de menselijke maat centraal stellen, moeten we het beste uit onze uitvindingen halen ten gunste van de menselijkheid. De menselijke maat gaat over het goede

gesprek, over de juiste inzet van technologie, en niet over macht. Informatieprofessionals zorgen ervoor dat besluitvormers over de juiste informatie beschikken en leveren de bron waaraan besluiten en keuzes kunnen worden getoetst. Informatieprofessionals ondersteunen in de hele keten, en hebben daarbij aandacht voor aspecten zoals:

- wetgeving;
- rechtsstatelijkheid;
- besluitvorming;
- procesuitvoering en -sturing;
- informatieverwerking;
- beveiliging;
- toegang;
- eisen ten aanzien van monitoring, rapportage en archivering.

Dit vereist een multidisciplinaire blik en samenwerking tussen professionals.

Informatieprofessionals maken daardoor ethische dilemma's zichtbaar en bespreekbaar. De mogelijkheden van de inzet van technologie zijn namelijk oneindig.

... aandacht voor rechtvaardigheid boven rechtmatigheid

Wetten veranderen in de tijd – net als het wereldbeeld van de samenleving. Ze zijn de uitkomst van een politiek proces, en daardoor inconsistent en lastig implementeerbaar. De rechten van de mens – inclusief de *digitale* rechten van de mens – geven een blijvend kader voor wet- en regelgeving. Aan overheid en samenleving de opgave om de bedoeling van de wet invulling te geven. Informatieprofessionals ondersteunen daarin. Zij helpen met het vastleggen van relevante informatie van en voor de overheid. Ze duiden de context van die informatie vanuit diverse perspectieven, zoals de wetgever, maatschappelijke organisaties, ombudsman en burgerinitiatieven. Een multidisciplinaire blik leidt tot betere dienstverlening aan burgers en bedrijven. Informatieprofessionals hebben de opdracht de toepassing van informatie continu te evalueren op basis van resultaat, effect en reflectie. Zo blijven we leren, verbeteren en veranderen.